

Projekt

z dnia 9 lutego 2017 r.

**UCHWAŁA NR XXXIII/ /2017
RADY GMINY W OBRAZOWIE**

z dnia 2017 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016r., poz. 446, poz. 1579) oraz art. 176 pkt 1 i art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575, zm.: z 2014r. poz. 1198, z 2016r. poz. 1583, poz.1860) Rada Gminy w Obrazowie uchwała co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Obrazów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY

PROGRAM

WSPIERANIA

RODZINY

NA LATA 2017 - 2019

Wstęp	2
I Podstawy prawne opracowania programu	2
II Diagnoza problemów społecznych rodzin w Gminie Obrazów.....	3
1. Diagnoza problemów społecznych rodzin na podstawie danych instytucji.....	3
2 Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety	11
III Odbiorcy Programu.....	11
IV Realizatorzy programu - zasoby instytucjonalne i społeczne Gminy Obrazów w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.	12
V Planowanie działań	12
1. Obszary priorytetowe gminy w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.	12
2. Cele strategiczne, operacyjne i zadania dla programu.....	14
3. Źródła finansowania programu	28
VI Zasady monitorowania programu oraz weryfikowania jego założeń.	29
1. Monitoring i ewaluacja programu.....	29
2. Sposób kontroli realizacji programu:.....	30
Spis tabel.....	31
Spis wykresów	31

Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 w Gminie Obrazów opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy, w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Aby system wspierania rodziny i dziecka przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi ustawowo kierunkami należy wypracować systemowe rozwiązania dotyczące poprawy sytuacji dzieci i młodzieży, a także całych rodzin. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych polega na planowych działaniach mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania tych funkcji.

Niniejszy Program, opracowany przy wsparciu osób, które na co dzień pracują na rzecz dziecka i rodziny, ma za zadanie zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie, angażującego zasoby gminy.

I Podstawy prawne opracowania programu

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz tryb ich udzielania. Definiuje cel pomocy społecznej, jako „umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.” (art. 2, pkt 1.) Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem (art. 3, pkt 1,2).

Cel pomocy społecznej, rodzaje problemów i potrzeb, przewidziane zadania koncentrują się przede wszystkim na rodzinie. W Ustawie o pomocy społecznej uwzględniono obszary odnoszące się bezpośrednio do rodziny, koncentrując się na działaniach mających zapobiegać i łagodzić skutki różnego typu nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu.

Powiązany dokumentem jest Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku skierowana do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, gdzie kompleksowo określone zostały zasady i formy wsparcia oparte na podmiotowości rodziny i dziecka. W ustawie czytamy wprost: „ dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej

trudności w opiekowaniu i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (...)"'. Ustawa ta nakłada na gminy obowiązek posiadania 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny (art. 176).

Podstawy prawne programu:

- a) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- b) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- c) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- d) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- e) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- f) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
- g) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

II Diagnoza problemów społecznych rodzin w Gminie Obrazów.

Diagnoza problemów społecznych dotyczących rodziny z terenu gminy Obrazów została przeprowadzona w następujący sposób:

- przeanalizowano dane statystyczne dotyczące problemów rodzin (dane wtórne)
- przeanalizowano dane z badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby przygotowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (dane pierwotne).

1. Diagnoza problemów społecznych rodzin na podstawie danych instytucji

Ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrazowie korzystają następujące typy rodzin:

Tabela 1. Typy rodzin korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015.

Źródło: dane OPS Obrazów.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		
	2013	2014	2015
Rodziny z dziećmi	126	140	140
Rodziny niepełne	24	26	29
Rodziny emerytów i rencistów	35	27	42

Największym świadczeniobiorcą w ostatnich latach były rodziny z dziećmi. W latach 2013-2015 odnotowano wzrost ogólnej liczby rodzin objętych pomocą. W 2013 roku pracą socjalną objęto 143 rodziny, w 2014 roku 196 rodzin, a w 2015 roku 130 rodzin.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2013-2015 okazały się: ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Tabela 2. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015.

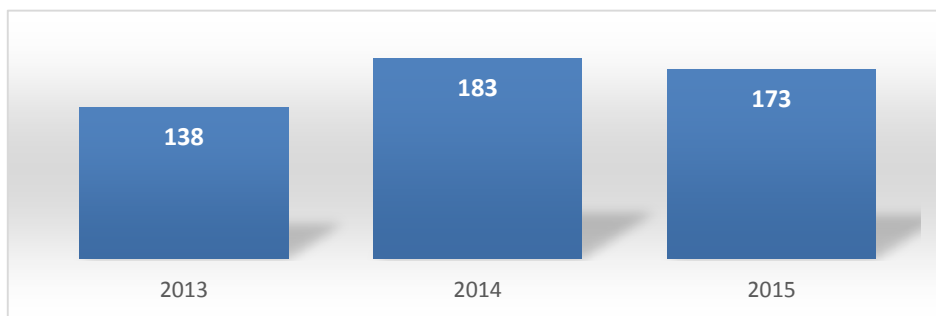
Źródło: dane OPS Obrazów.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2013	2014	2015
Ubóstwo	138	183	173
Sieroctwo	0	3	2
Bezdomność	2	3	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	59	70	61
W tym: Wielodzietność	45	61	57
Bezrobocie	89	92	110
Niepełnosprawność	52	59	68
Długotrwała lub ciężka choroba	74	96	100
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	18	76	18
Przemoc w rodzinie	4	6	1
Alkoholizm	11	16	16
Narkomania	0	0	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	2	4	3
Zdarzenie losowe	0	1	1
Sytuacja kryzysowa	0	2	4
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Ubóstwo

Głównym powodem trudnej sytuacji rodzin z Gminy Obrazów korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z ubóstwa, które często wiąże się ze współwystępowaniem bezrobocia, chorób, dysfunkcyjnością rodzin, alkoholizmem.

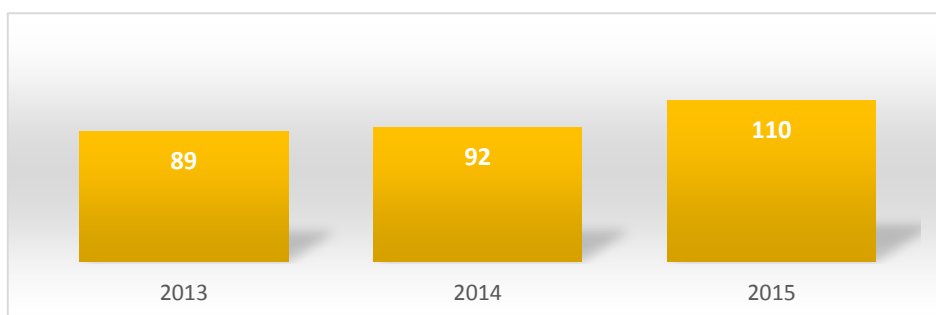
Wykres 1. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2013-2015.
Źródło: dane OPS Obrazów.

Bezrobocie

Drugim w kolejności pod względem liczby świadczeniobiorców problemem społecznym dotyczącym rodziny w Gminie jest bezrobocie. Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej z tego tytułu na przestrzeni ostatnich trzech lat systematycznie rośnie. Według danych PUP w Sandomierzu na koniec IV kwartału 2015 roku w Gminie Obrazów było zarejestrowanych 258 osób bezrobotnych, z czego: 122 to kobiety, 94 osoby długotrwale bezrobotne, 211 osób w wieku mobilnym (18-44 lata), a tylko 12 osób otrzymywało zasiłki.

Wykres 2. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2013-2015.
Źródło: dane OPS Obrazów.

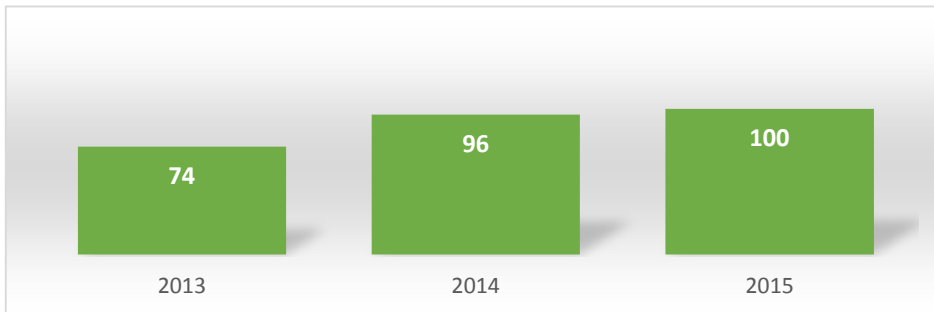

Tendencji wzrostowej nie potwierdzają statystyki bezrobocia w powiecie i w województwie. W 2013r. stopa bezrobocia dla powiatu sandomierskiego wyniosła 13,4%, dla województwa świętokrzyskiego 16,5%, w 2014r. w powiecie sandomierskim odnotowano stopę bezrobocia na poziomie 11,3% (dla województwa 14,2%), a na koniec sierpnia 2015r. osiągnęła poziom 8,7% (w województwie 12,6%).

Długotrwała lub ciężka choroba

Powodem trudnej sytuacji rodzin Gminy Obrazów korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. Systematycznie wzrasta ilość rodzin korzystających ze wsparcia z tego powodu.

*Wykres 3. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015.
Źródło: dane OPS Obrazów.*

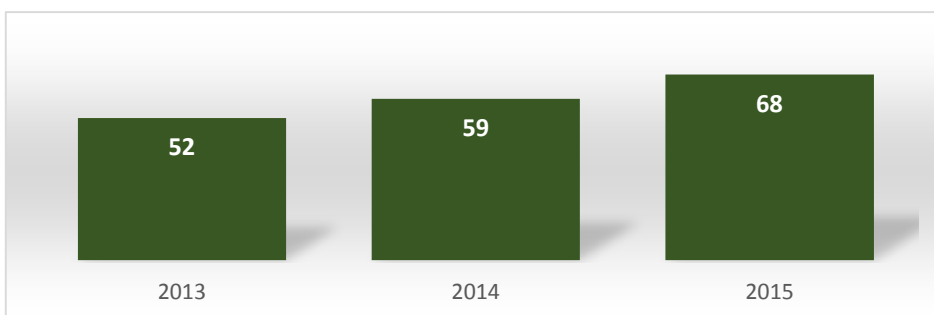

Niepelnosprawność

Kolejnym ważnym problemem społecznym dotykającym rodziny z Gminy jest niepełnosprawność, jednakże w latach 2013-2015 liczba świadczeniobiorców z tego tytułu rosła.

Wykres 4. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2015.

Źródło: OPS Obrazów.

Alkoholizm i inne uzależnienia

Częstym powodem udzielania pomocy rodzinom w Gminie Obrazów są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Nadużywanie alkoholu wpływa zarówno na stan zdrowia osoby uzależnionej, ale także powoduje występowanie przestępczości i przemocy.

Wykres 5. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2013-2015.

Źródło: dane OPS Obrazów.

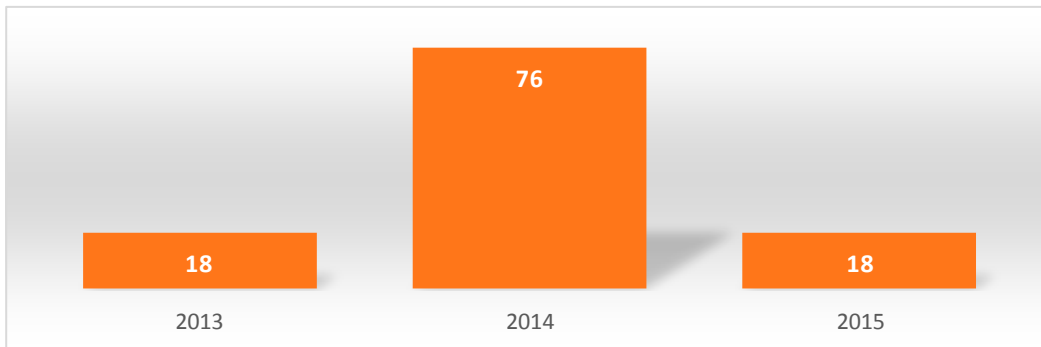
Liczba rodzin, które otrzymują wsparcie z uwagi na problemy alkoholowe w latach 2014-2015 utrzymuje się na podobnym poziomie.

W Gminie Obrazów problemy wynikające z nadużywania alkoholu stanowią przedmiot działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2013 roku odbyło się 16 posiedzeń Komisji, w stosunku do 11 osób Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu. W 2014 roku odbyło się 9 posiedzeń Komisji. GKRPA na posiedzeniach rozpatrywała 13 wniosków o wszczęcie postępowania w stosunku do osoby nadużywającej spożywanie alkoholu. Komisja skierowała 1 wniosek do biegłego celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i do Sądu celem zobowiązania uczestnika postępowania do podjęcia leczenia odwykowego. W 2015 roku odbyło się 21 posiedzeń Komisji, w tym 4 dotyczące kontroli punktów sprzedaży alkoholi, Komisja rozpatrywała 17 wniosków o wszczęcie postępowania w stosunku do osoby nadużywającej alkoholu. GKRPA skierowała 3 wnioski do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i do Sądu celem zobowiązania uczestnika postępowania do podjęcia leczenia odwykowego. Do Punktu Konsultacyjnego skierowano 26 osób w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu i przeprowadzenia rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Następnym powodem trudnej sytuacji życiowej rodzin - beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Obrazów, są problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Wykres 6. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.

Rodziny wymagające wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w znacznie szerszym zakresie niż praca socjalna otrzymują wsparcie asystenta rodziny. W Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest asystent rodziny, który w roku 2015 pracował z 10 rodzinami.

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Tabela 3. Dane dotyczące liczby dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Źródło: dane PCPR.

	2013	2014	2015
Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej	12	2	3
Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej	42	36	38
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	8	4
Liczba dzieci adoptowanych	0	0	0

Tabela 4. Dane dotyczące liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

Źródło: dane PCPR.

	2013	2014	2015
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	4	7	5
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	105	97	94
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	5	12	3
Liczba dzieci adoptowanych	0	0	0

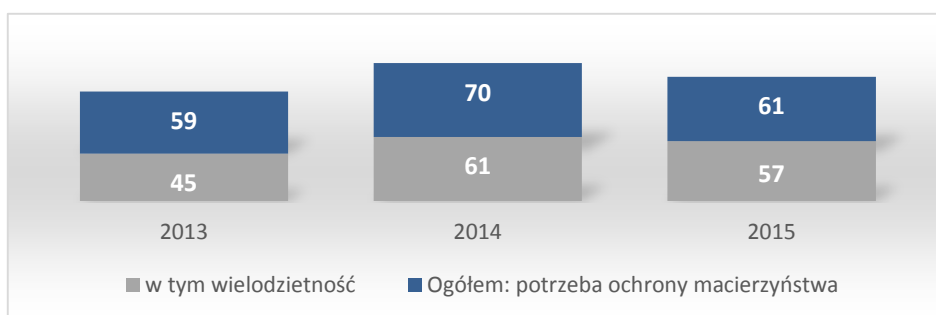
Na terenie Gminy Obrazów w roku 2015 był sprawowany nadzór kuratora w 7 sprawach opiekuńczych. Nadzór kuratora jest sprawowany na mocy postanowień Sądu o ograniczeniu władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi lub udzieleniu pomocy w jej wykonywaniu jednemu lub obojgu rodziców.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Wśród rodzin, które w Gminie Obrazów otrzymują wsparcie z tytułu ochrony macierzyństwa dominują rodziny wielodzietne.

Wykres 7. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność w latach 2013-2015.

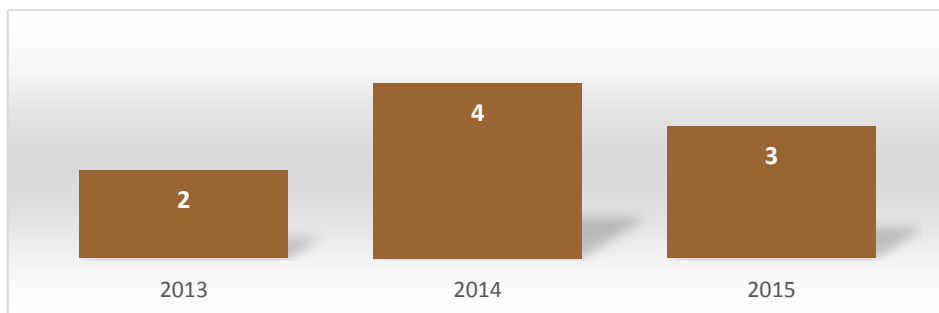
Źródło: dane OPS Obrazów.

Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego

Wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Obrazów znajdują się rodziny, w których członkowie mają problemy wynikające z trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego, w latach 2013 – 2015 kilku rodzinom udzielono wsparcia z tego tytułu.

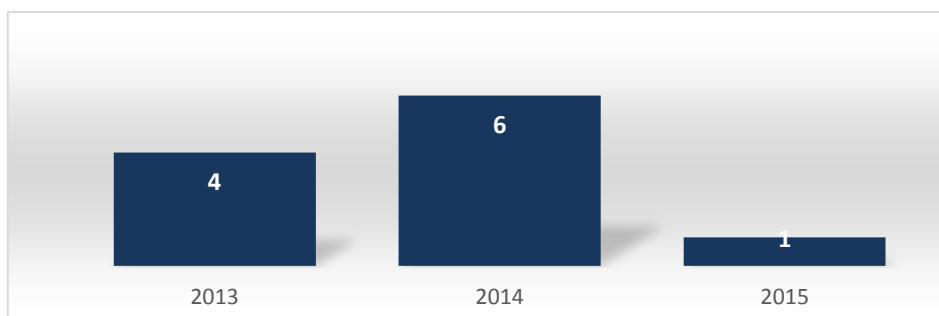
Wykres 8. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.

Przemoc w rodzinie

W latach 2013-2015 co roku z powodu przemocy w rodzinie wsparcie otrzymywały rodziny zamieszkałe w Gminie Obrazów. Zostały one także objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego. Pracownicy socjalni OPS na bieżąco monitorują sytuację w zagrożonych rodzinach.

Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.

W 2013 roku 46 rodzin zostało objętych interwencją kryzysową z tytułu przemocy w rodzinie, podjęto 11 działań skierowanych do sprawców przemocy, założono 2 Niebieskie Karty. W 2014 roku ZI odbył 3 spotkania, pomocą objęto 36 osób, 18 rodzin, powołano 10 grup roboczych, wszczęto 10

procedur Niebieskiej Karty. W 2015 roku ZI odbył 3 spotkania, pomocą objęto 24 osoby, 12 rodzin, powołano 10 grup roboczych, wszczęto 12 procedur Niebieskiej Karty.

2 Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety¹

Za najważniejsze problemy społeczne dzieci i młodzieży występujące na terenie Gminy Obrazów ankietowani uznali używanie alkoholu (15%), problem związany z ograniczonym dostępem do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (14%), palenie papierosów (10%).

Najważniejsze problemy społeczne występujące wśród rodzin według ankietowanych kształtują się następująco: 21% badanych stwierdziło, że najważniejszym problemem jest bezrobocie, następnie niewydolność materialna rodzin (11%), a także ograniczony dostęp do pomocy specjalistycznej (9%).

Do problemów, które najczęściej dotyczą osoby starsze, respondenci zaliczyli problemy zdrowotne (18%), brak kontaktów z ludźmi w tym samym wieku (18%), brak zagospodarowania wolnego czasu dla osób w wieku poprodukcyjnym (11%), a następnie samotność, izolację (9%), oraz niewystarczający zakres usług opiekuńczych (8%).

Na pytanie diagnozujące zjawiska przemocy domowej, 50 % ankietowanych odpowiedziało, że słyszała o takich przypadkach, a 29% respondentów zna osobiście ten problem (29%).

Jednocześnie respondenci określili jakie działania powinny zostać podjęte w Gminie w celu rozwiązania problemów społecznych, są to:

- pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne,
- kursy i szkolenia dla osób poszukujących pracy.

III Odbiorcy Programu

1) Rodziny przeżywające trudności, w tym zwłaszcza w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny niezaradne życiowo, rodziny z problemem ubóstwa w tym obarczone bezrobociem, rodziny borykające się z problemem długotrwałej choroby, niepełnosprawnością, rodziny dotknięte przemocą, uzależnieniami, innymi problemami powodującymi wzrost ryzyka wykluczenia społecznego.

¹ Ankieta przeprowadzona podczas opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Obrazów na lata 2016-2020

2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki i wsparcia, w tym szczególnie dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

IV Realizatorzy programu - zasoby instytucjonalne i społeczne Gminy Obrazów w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.

Realizatorami i współpracownikami przy realizacji Programu Wsparcia Rodziny Gminy Obrazów są:

- Urząd Gminy Obrazów,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Policja,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu,
- Powiatowy Urząd Pracy w Sandomierzu,
- placówki oświatowe gminne i powiatowe,
- placówki kulturalne gminne i powiatowe,
- świetlice,
- placówki ochrony zdrowia działające na terenie gminy, powiatu i województwa,
- organizacje pozarządowe,
- Sąd Rejonowy w Sandomierzu,
- kuratorzy,
- instytucje doradcze i szkoleniowe,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Sandomierzu,
- oraz inne instytucje i organizacje prowadzące działalność w obszarze interwencji Programu.

V Planowanie działań

1. Obszary priorytetowe gminy w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.

Rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zgodnie z zapisami w Ustawie, gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie polegające w szczególności, na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;

- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Biorąc pod uwagę obszar merytoryczny, którego dotyczy program, można wyróżnić następujące obszary priorytetowe:

- dzieci i młodzież
- rodziny

Obszary te mają swoje odzwierciedlenie w celach ujętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Obrazów na lata 2016-2020, gdzie jako priorytetowe wyodrębniono cele strategiczne, które uznano za najważniejsze w realizacji wizji rozwoju gminy. Są to:

- Tworzenie warunków do skutecznej aktywizacji zawodowej oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.
- Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.
- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego.
- Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
- Usprawnienie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie partnerstwa z sektorem obywatelskim.

2. Cele strategiczne, operacyjne i zadania dla programu.

Cel strategiczny 1: Wzmocnienie roli i funkcji rodziny

Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Wykonawca	Budżet	Harmonogram wdrażania programu		
					2017	2018	2019
Działania wspierające rodzinę w podejmowaniu i utrzymaniu zatrudnienia.	Szkolenia zawodowe zwiększające szanse na rynku pracy.	- ilość przeszkolonych osób - ilość zrealizowanych szkoleń, - ilość osób, które uzyskały zatrudnienie	OPS , NGO, PUP, instytucje doradczo - szkoleniowe	Środki własne, środki zewnętrzne			
	Tworzenie nowych miejsc pracy, m.in. w sektorze ekonomii społecznej.	- ilość nowych miejsc pracy - ilość nowych przedsiębiorstw - ilość założonych podmiotów ekonomii społecznej	OPS , NGO, UG	Środki własne, środki zewnętrzne			
Przeciwdziałanie uzależnieniom.	Edukacja rodziców i sprzedawców w zakresie uzależnień.	- ilość podjętych działań - ilość osób objętych działaniami	NGO, placówki oświatowe, GKRPA, poradnie leczenia uzależnień	Środki własne, środki zewnętrzne			

	Promocja zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów.	- ilość imprez bezalkoholowych - ilość działań edukacyjnych - ilość osób objętych działaniami	OPS , UG, placówki kulturalne, NGO, placówki oświatowe, GKRPA	środki własne, środki zewnętrzne			
	Pomoc specjalistyczna dla osób uzależnionych	- ilość punktów świadczących pomoc specjalistyczną dla osób uzależnionych - ilość osób, którym udzielono wsparcia	NGO, GKRPA, punkty pomocy specjalistycznej	Środki własne, środki zewnętrzne			
	Tworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych	- ilość nowych grup - ilość osób objętych działaniami	GKRPA, NGO, poradnie leczenia uzależnień	środki własne, środki zewnętrzne			
Wsparcie rodzin będących w trudnej sytuacji materialnej.	Dożywianie dzieci w placówkach oświatowych.	- ilość osób objętych działaniami	OPS , NGO, sponsorzy	środki własne, środki zewnętrzne			
	Pomoc finansowa i w naturze.	- ilość rodzin objętych działaniami	OPS , NGO, sponsorzy	środki własne, środki zewnętrzne			
	Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich	- ilość rodzin objętych działaniami - ilość zorganizowanych akcji	OPS , NGO, UG, organizacje kościelne, placówki oświatowe	środki własne, środki zewnętrzne			

	rodzin.						
	Stypendia dla zdolnych dzieci z ubogich rodzin.	- ilość osób objętych działaniami	UG, NGO	środki własne, środki zewnętrzne			
	Poradnictwo dla rodzin borykających się z trudną sytuacją materialną.	- ilość rodzin objętych działaniami	OPS , NGO	środki własne, środki zewnętrzne			
Poprawa kompetencji i umiejętności wychowawczych rodziców.	Edukacja rodziny.	- ilość organizowanych spotkań - ilość osób objętych działaniami edukacyjnymi	OPS , placówki oświatowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne	środki własne, środki zewnętrzne			
	Poradnictwo psychologiczno – pedagogiczne dla rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	- ilość spotkań ze specjalistami - ilość osób uczestniczących w spotkaniach	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, placówki oświatowe, NGO	środki własne, środki zewnętrzne			
	Wsparcie specjalistyczne rodzin wielodzietnych	- ilość rodzin objętych wsparciem, - rodzaj udzielonego wsparcia	OPS , NGO, Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, placówki	środki własne, środki zewnętrzne			

			oświatowe, organizacje kościelne				
	Działania służące podniesieniu kompetencji rodziny w walce z problemami – treningi kompetencji społecznych, treningi radzenia sobie ze stresem, inne.	- ilość organizowanych spotkań - ilość osób biorących udział w spotkaniach	OPS , poradnia psychologiczno-pedagogiczna, NGO, organizacje kościelne	środki własne środki zewnętrzne			
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	Funkcjonowanie punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie;	- ilość funkcjonujących punktów wsparcia dla ofiar przemocy - ilość osób korzystających ze wsparcia	NGO, ZI, OPS	środki własne, środki zewnętrzne			
	Działania edukacyjne na rzecz walki z przemocą.	- ilość podjętych działań - ilość uczestników spotkań	NGO, ZI, placówki oświatowe, Policja OPS,	środki własne, środki zewnętrzne			
	Działania	- ilość spotkań	NGO	środki			

	terapeutyczne dla ofiar przemocy w rodzinie.	- ilość osób korzystających ze wsparcia		własne, środki zewnętrzne			
	Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- ilość podjętych wspólnych działań edukacyjnych - ilość osób objętych działaniami	UG, Policja, GKRPA, OPS, ZI, NGO, instytucje kościelne, sąd, kuratorzy	środki własne, środki zewnętrzne			
Działania służące integracji rodziny i przeciwdziałanie rozpadowi rodzin.	Kultywowanie więzi rodzinnych, spotkania międzypokoleniowe, festyny rodzinne.	- ilość zorganizowanych spotkań - ilość osób biorących udział w spotkaniach	Placówki kulturalne, placówki oświatowe, OPS, UG, GKRPA, NGO	środki własne, środki zewnętrzne			
	Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających	-ilość rodzin wspierających	OPS	środki własne, środki zewnętrzne			
	Zatrudnienie asystenta rodziny i	- ilość opracowanych i realizowanych planów	OPS	środki własne,			

	pomoc rodzinom dotkniętym kryzysem	pracy z rodziną - ilość podjętych działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, - ilość godzin indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci		środki zewnętrzne			
	Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin w kryzysie, pomoc mediatora.	- ilość zorganizowanych porad - ilość rodzin objętych pomocą asystenta rodziny - ilość rodzin korzystających z mediacji - ilość rodzin objętych działaniami	OPS , poradnia psychologiczno-pedagogiczna, sąd, NGO, kuratorzy	środki własne, środki zewnętrzne			

	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy	- ilość prowadzonych monitoringów w rodzinach w skali roku	OPS	środki własne, środki zewnętrzne			
Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.	Utrzymywanie osobistych kontaktów rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów	- ilość rodzin objętych działaniami	asystent rodziny, rodzina wspierająca, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni	środki własne,			
	Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	- ilość rodzin objętych działaniami	OPS , sąd	środki własne, środki zewnętrzne			
	Współpraca	- ilość przygotowanych	asystent rodziny,	środki			

	asystenta rodziny lub pracownika socjalnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przygotowaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej	planów - ilość dzieci objętych działaniami	rodzina wspierająca, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni	własne, środki zewnętrzne			
	Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	- ilość rodzin objętych działaniami - ilość przygotowanych planów	asystent rodziny, rodzina wspierająca, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni	środki własne, środki zewnętrzne			
	Organizowanie treningów rodzicielskich, pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, angażowanie	- ilość rodzin objętych działaniami - ilość zorganizowanych treningów	NGO, instytucje szkoleniowe, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, OPS, PCPR	środki własne, środki zewnętrzne			

	rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawę dziecka						
	Udział asystenta rodziny/pracownika socjalnego w okresowej ocenie sytuacji dziecka, której dokonuje organizator pieczy zastępczej	- ilość spotkań - ilość raportów z oceny	asystent rodziny, pracownik socjalny, organizator pieczy zastępczej	środki własne,			
	Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd do dzieci	- ilość wspartych rodzin	OPS , UG	środki własne, środki zewnętrzne			
Rozwój kompetencji specjalistycznej kadry zajmującej się pomocą rodzinie	Szkolenia i doradztwo dla pracowników instytucji zajmujących się pomocą rodzinie	- ilość szkoleń - ilość osób biorących udział w szkoleniach	OPS , PCPR, NGO, Instytucje szkoleniowe	środki własne, środki zewnętrzne			
	Uczestnictwo w konferencjach specjalistycznych	- ilość konferencji - ilość osób biorących udział w konferencjach	OPS , PCPR	środki własne, środki zewnętrzne			

	Finansowanie kosztów szkoleń rodzin wspierających	- ilość rodzin, które wzięły udział w szkoleniach	OPS , UG	środki własne,			
--	---	---	----------	----------------	--	--	--

Cel strategiczny 2: Zapewnienie wszechstronnego i bezpiecznego rozwoju dzieci i młodzieży

Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Wykonawca	Budżet	Harmonogram wdrażania programu		
					2017	2018	2019
Wzrost poziom bezpieczeństwa w gminie oraz zapobieganie uzależnieniom.	Prowadzenie spotkań oraz programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem.	- ilość przeprowadzonych zajęć, spotkań, - ilość osób korzystających z zajęć	Policja, placówki oświatowe, GKRPA, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, NGO, instytucje szkoleniowe, poradnie leczenia uzależnień	środki własne, środki zewnętrzne			
	Prowadzenie programów pomocy dla dzieci i młodzieży	- ilość przeprowadzonych zajęć, - ilość osób	Placówki oświatowe, GKRPA, poradnia psychologiczno-	środki własne, środki zewnętrzne			

	dotkniętych uzależnieniem od komputera, Internetu.	korzystających z zajęć	pedagogiczna, poradnie leczenia uzależnień, instytucje szkoleniowe				
	Organizowanie wycieczek letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym.	- ilość zorganizowanych wycieczek - ilość osób objętych działaniami	GKRPA, OPS, NGO	środki własne, środki zewnętrzne			
	Organizowanie akcji poprawiających bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie przestępstwom na tle seksualnym, sposoby radzenia sobie z przemocą w grupach rówieśniczych, w rodzinie, cyberprzemoc.	- ilość prelekcji, zajęć, zorganizowanych akcji - ilość osób objętych działaniami edukacyjnymi	Policja, OPS, UG, placówki kulturalne, NGO, placówki oświatowe, instytucje szkoleniowe	środki własne, środki zewnętrzne			
Promocja pozytywnych wzorców	Zagospodarowanie czasu wolnego: wolontariat, zajęcia	- ilość zorganizowanych zajęć - ilość osób objętych	OPS, UG, placówki kulturalne, NGO,	środki własne, środki			

zachowań.	pozalekcyjne, organizacje zajęć ukierunkowanych na rozwój osobowościowy dzieci i młodzieży.	zajęciami - ilość wolontariuszy	placówki oświatowe, GKRPA	zewnętrzne			
	Organizacja spotkań z ludźmi odnoszącymi sukcesy, idolami.	- ilość zorganizowanych spotkań	UG, placówki kulturalne, NGO, placówki oświatowe, GKRPA	środki własne, środki zewnętrzne			
	Organizacja zajęć podnoszących aktywność, zaradność życiową.	- ilość zorganizowanych zajęć - ilość osób objętych działaniami edukacyjnymi	OPS, UG, placówki kulturalne, NGO, placówki oświatowe, GKRPA				
Integracja społeczna dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	Organizacja gier i zabaw integracyjnych.	- ilość zorganizowanych działań - ilość osób biorących udział w działaniach	placówki kulturalne, placówki oświatowe, NGO	środki własne, środki zewnętrzne			

	Organizacja grup i klas integracyjnych.	- ilość zorganizowanych grup/klas integracyjnych - ilość osób niepełnosprawnych objętych działaniami	placówki oświatowe	środki własne, środki zewnętrzne			
Przeciwdziałanie wczesnemu macierzyństwu i ojcostwu.	Organizacja profesjonalnych szkoleń i kursów.	- ilość zorganizowanych spotkań - ilość osób objętych działaniami	placówki oświatowe, NGO	środki własne, środki zewnętrzne			
Wyrównywanie szans edukacyjnych.	Stypendia dla szczególnie uzdolnionych dzieci i młodzieży.	- ilość przyznanych stypendiów	UG, NGO, placówki oświatowe	środki własne, środki zewnętrzne			
	Specjalne programy dla dzieci i młodzieży zdolnej.	- ilość osób objętych działaniami - ilość realizowanych programów	Placówki oświatowe, placówki kulturalne, NGO	środki własne, środki zewnętrzne			
Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych opiekuńczo.	Wzmacnianie więzi rodzinnych i integracja z dziećmi niepełnosprawnymi	- ilość zorganizowanych działań - ilość osób objętych działaniami	Placówki kulturalne, UG, placówki oświatowe, NGO	środki własne, środki zewnętrzne			

	poprzez organizację świąt, np. Dnia Matki, Babci, Rodziny itp.; organizacja spotkań z psychologiem dla dzieci i rodziców.						
	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	- ilość dzieci	OPS	Środki własne			
	Praca specjalistyczna z dziećmi z rozbitych rodzin.	- ilość dzieci objętych opieką - ilość zorganizowanych spotkań specjalistycznych	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, pedagog szkolny, OPS , NGO	Środki własne, środki zewnętrzne			

3. Źródła finansowania programu

Każdy podmiot będący realizatorem zadań w ramach Programu Wsparcia Rodziny planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszym Programie będą:

- budżet Gminy Obrazów,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Źródła finansowania zadań realizowanych przez Gminę Obrazów i jej jednostki na 2017 rok określone będą w uchwale budżetowej na rok 2017:

Dział 852

Rozdział 85203 – ośrodki wsparcia

Rozdział 85206 – wspieranie rodziny

Rozdział 85205 – zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rozdział 85212 – świadczenia rodzinne

Rozdział 85214 – zasiłki i pomoc w naturze

Rozdział 85295 - pozostała działalność - dożywianie

Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej do wysokości 50 % wydatków przeznaczonych na realizację zadania. W przypadku środków pochodzących z programów rządowych wysokość dotacji nie może przekroczyć 70 % wydatków.

Wydatki poniesione na realizację zadań w 2016 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2017 – 2019.

VI Zasady monitorowania programu oraz weryfikowania jego założeń.

1. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring i ewaluacja programów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez, np. zmianę regulacji prawnych, powstanie nowych problemów społecznych. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- Zespół wdrażający Program Wsparcia Rodziny, który jest tożsamy z Zespołem Interdyscyplinarnym
- Roczna ocena wdrażania Programu.

Zespół wdrażający Program będzie spotykał się raz w roku, by ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę przedstawi wójtowi, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań. Zespół również będzie wnioskował o aktualizacje Programu i/lub przyjęcie nowych celów strategicznych, operacyjnych czy zadań.

Wskaźniki realizacji poszczególnych zadań zostały wskazane przy opisie zadań. Ważne z punktu realizacji celów programu są również wskaźniki – instrumenty polityki społecznej, za pomocą których cele mogą być osiągnięte lub które mogą wspomagać procesy osiągania celów. Są to m.in. procentowe udziały:

- osób dotkniętych problemami alkoholowymi korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami alkoholowymi należących do klubów AA itp. w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń alkoholowych w ogóle młodzieży,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń związanych z narkotykami w ogóle młodzieży,
- osób dotkniętych problemami narkomanii korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami ubóstwa korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami dotyczącymi niepełnosprawności korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami.

Program będzie podlegał ewaluacji na przestrzeni kolejnych 3 lat. Ewaluacja powinna:

- sprzyjać rozwojowi instytucji pomocy społecznej i projektów, które są w niej realizowane,
- przyczyniać się do wzrostu skuteczności działań i odpowiedzialności osób, które te działania realizują,
- pomóc odpowiedzieć na pytanie : czy kierunek działań programu jest właściwy.

2. Sposób kontroli realizacji programu:

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Obrazów składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie przez OPS sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Spis tabel

<i>Tabela 1. Typy rodzin korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.</i>	3
<i>Tabela 2. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.</i>	4
<i>Tabela 3. Dane dotyczące liczby dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Źródło: dane PCPR.</i>	8
<i>Tabela 4. Dane dotyczące liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Źródło: dane PCPR.</i>	9

Spis wykresów

<i>Wykres 1. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.</i>	5
<i>Wykres 2. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.</i>	5
<i>Wykres 3. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.</i>	6
<i>Wykres 4. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2015. Źródło: OPS Obrazów.</i>	6
<i>Wykres 5. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.</i>	7
<i>Wykres 6. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.</i>	8

Wykres 7. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.	9
Wykres 8. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.	10
Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2013-2015. Źródło: dane OPS Obrazów.	10

UZASADNIENIE

do uchwały Nr XXXIII/ /2017 Rady Gminy w Obrazowie z dnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz.575 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy min. opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny. Istotnym elementem ustawy jest wprowadzenie lokalnego systemu wsparcia rodzin w tym wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej poprzez organizowanie działań o charakterze profilaktycznym dla rodziców i dzieci, działań wspierających w wykonywaniu ról społecznych przez członków rodzin, rozwijanie/wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, wsparcie dla bezpiecznego rozwoju dziecka.

W związku z tym zachodzi potrzeba przygotowania programu na dalsze lata. Kompetencje w sprawie uchwalenia programu na podstawie art. 179 ust. 2 w/w ustawy posiada Rada Gminy.